

ДИРЕКЦИЈА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ, КОДИФИКАЦИЈУ
И МЕТРОЛОГИЈУ МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ

ПРОМОВИСАЊЕ КВАЛИ

1005	73	123-4567
Ознака разврставања - класа (NSC)	Код Националног кодификационог бироа (NCB)	Бројеви без посебног значења - редни број
73-123-4567		
НАТО идентификациони број средства (NIIN)		
1005-73-123-4567		
НАТО складишни број (NSN)		

ТЕТА

Дирекцији за стандардизацију, кодификацију и метрологију Управе за одбрамбене технологије Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране поверено је обављање послова стандардизације, кодификације, номенклатуре и метрологије у систему одбране. Потврда успешности њеног рада јесте чињеница да већ две године обавља функције Националног кодификационог бироа Републике Србије.

Како истиче директор Дирекције пуковник доц. сц Веселин Раичевић, колико је у почетном периоду, непосредно после оснивања 2010. године, било важно подизање свести о значају поменутих функција и повећању способности, толико је данас, након шест година, значајно имплементирати такве процесе обезбеђења квалитета средстава и квалитета података, чиме се обезбеђује континуирано, мерљиво унапређење извршења послова у области стандардизације, кодификације и метрологије.

– Стандардизација, кодификација, номенклатура и метрологија су веома значајне за систем одбране и стубови су обезбеђења потребног нивоа способности и квалитета одлучивања како укупних способности извршења мисија, тако непосредно у домену њиховог материјалног

Да би Дирекција у пуном капацитету обављала своју мисију, уз подизање свести о значају њених функција у систему одбране, нарочито у области истраживања, развоја и производње, набавке и експлоатације наоружања и војне опреме, у протеклих шест година дефинисала је одговарајући нормативно-правни оквир за деловање. Такође, развила је способности, обезбедила неопходне сертификате, те се материјално-технички и информационо опремила.

обезбеђења. Важност тих функција многи су благовремено препознали, а околности су наметнуле потребу да се унапреди стандардизација, односно дефинише потребни квалитет материјалних средстава којима се опремамо, те обезбеди одговарајући квалитет података о тим средствима, као и имплементира метрологија у том домену – објашњава пуковник Раичевић.

Специфичност војних стандарда

Према речима пуковника Раичевића, стандардизација у систему одбране има технолошки аспект, који се односи на средства наоружања и војне опреме, и оперативно-административни аспект, који се примењује на тактике, технике и процедуре при обављању војних активности и организацију административних процеса.

– У овој условној подели Дирекција за стандардизацију, кодификацију и метрологију надлежна је за материјалну стандардизацију, али не и за оперативну и административну. Према садашњем решењу, за ту област надлежне су Управа за стратегијско планирање Сектора за политику одбране и Управа за планирање и развој Генералштаба Војске Србије. Када је реч о материјалној стандардизацији, за процесе, производе и услуге за које постојећи стандарди и технички прописи Републике Србије не одговарају потребама одбране, утврђују се стандарди одбране и прописи о квалитету производа наоружања и војне опреме – наглашава пуковник Раичевић и додаје да се у наредном периоду очекује боље институционално повезивање и унапређење нормативног уређења тих посебних области стандардизације, нарочито имајући у виду потребу да се нормативно уреде питања преузимања специфичних војних стандарда проглашавањем, прештампавањима и превожњем.

Циљ поменутих промена, које су неминовне, објашњава он, јесте промовисање и подизање квалитета наоружања и војне опреме и унапређење ефикасности процеса и услуга у материјалном домену.

– Израда и усвајање стандарда одбране захтевају дисциплинован процес у којем не сме да буде импровизација. Стандарди се усвајају консензусом, што не значи да не постоје разлике у мишљењима, али су одсутне разлике о битним питањима. Имамо добро постављен и разрађен систем стандардизације, богато наслеђе претходних генерација, па би све то требало само даље доградити. Консензус се успоставља заснивањем на напредној научној развоју, доброј пракси и могућностима домаће одбрамбене индустрије и привреде у целини, ради постизања оптималног квалитета производа развијеног за потребе одбране – наводи пуковник Раичевић, додајући да се цивилни стандарди максимално користе у систему одбране, јер се стандард одбране и пропис о квалитету производа наоружања и војне опреме развија само у случају када цивилни или страни војни стандарди нису на располагању.

Он посебно истиче сарадњу с Институтом за стандардизацију Србије, јер је Министарство

одбране, као велики систем, један од највећих корисника стандарда у земљи, а његови припадници су у великој мери ангажовани у раду националних комисија Института за усвајање стандарда.

Кодификација у служби интероперабилности

Може се рећи да кодификациони систем НАТО-а није стран одбрамбеној индустрији Србије, мада још увек постоје проблеми и непознанице зашто је потребно производ домаће индустрије кодификовати када су предмет средства која не потпадају стриктно под наоружање и војну опрему.

– Кодификација је веома битна и за учешће наших снага у мировним операцијама, јер се у процесу снабдевања значајно користе принципи кодификације, односно кодификациони складишни бројеви и ознаке произвођача. Кодификациони систем јесте елемент интероперабилности, способности заједничког деловања. Али права корист кодификације јесте за крајње кориснике у Министарству одбране и Војсци Србије, за логистику, за тактичке и техничке носиоце, односно носиоце планирања. Кодификацијом се приликом увођења средстава, при набавци и опремању новим средствима, обезбеђују и сви потребни подаци у животном циклусу средства, у току експлоатације до коначног расходовања – објашњава пуковник Раичевић и каже да се кодификацијом средстава обезбеђују информације о ознакама добављача, произвођача и конструктора, као и осталих субјеката у систему снабдевања, а потпуни опис средства даје потребне информације о његовој намени, облику и величини.

Указује и да механизам кодификације тренутно није довољно искоришћен у нашем систему одбране и да је потребно нормативно унапредити тај аспект, обавезно примењујући клаузуле о кодификацији у уговорима о набавци средстава за потребе система одбране. На тај начин, тежиште обезбеђења потребних података би било пренето непосредно на стварни извор информација – добављаче и произвођаче, односно носиоце интелектуалних права.

– Постојећа номенклатура из оправданих разлога остаје основ за материјално-финансијско рачуноводство. У наредном периоду унапредићемо систем, сходно међународним стандардима и научном развоју те области и, пре свега, на

основу захтева да се обезбеде квалитетни подаци у нормативном и информационом погледу. Ово важно питање обезбеђења вишег квалитета података о средствима позитивно би се одразило на примену номенклатуре у систему материјалног књиговодства, а самим тим и на побољшање логистичке подршке уопште – истиче директор Дирекције.

Квалитетне метролошке лабораторије

У претходном периоду, на основу новог Закона о метрологији и усвојених подзаконских аката и директива, усвојен је и нови Правилник о метролошкој делатности у области одбране. Говорећи о значају тих законских решења, пуковник Раичевић указује да је држава на тај начин препознала систем метрологије у области одбране као свеобухватни, који се у последњих 45 година развијао у свим областима у којима је државна метрологија имала мало интереса или је била недовољно развијена.

– Кључни услов за побољшање стања метролошке делатности у систему од-

бране јесте попуна одговарајућим кадрам, али и развој метролошке инфраструктуре, што неће бити лак посао. Значајно смо осиромашили у метролошком кадру, и то нас највише брине – оцењује пуковник Раичевић, посебно наглашавајући одличну сарадњу с Дирекцијом за мере и драгоцене метале, нарочито око решавања концепцијских питања.

Када је реч о метролошкој делатности у систему одбране, она обухвата доношење прописа у складу са Законом о метрологији, примену законских мерних јединица, рад и контролу метролошких лабораторија, еталонирање, едукацију метролошког кадра и слично, ради обезбеђења високог квалитета производа и услуга и

ефикаснијег и поузданијег функционисања средстава наоружања и војне опреме.

Према речима директора Дирекције, метролошка делатност је системски уређена за потребе јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије и предузећа одбрамбене индустрије Србије. Метролошки систем сачињавају органи који се баве организовањем, системским управљањем и контролом, као и мрежа од 14 метролошких лабораторија с више од 1.400 еталона и више од 70 метролога, од којих већина има високу стручну спрему и научна звања.

– У нашем систему постоје квалитетне метролошке лабораторије. Учили смо и одређене слабости, тако да тражи-

